

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Janou Příbylovou ve věci

žalobce: **I. F.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Dobřichovským, Ph.D.
sídlem Opletalova 1015/55, 110 00 Praha 1

proti
žalovaným: 1. **BIO ILLUSION s.r.o.**, IČO 62908049
sídlem Jabloňová 2929/30, 106 00 Praha 10
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Ostrouchovem
sídlem Voršilská 130/10, 110 00 Praha 1

2. **BONTONFILM a.s.**, IČO 26737493
sídlem Na Poříčí 1047/26, 110 00 Praha 1

o ochranu autorských práv

takto:

- I. Žaloba, že žalovaná 1 a žalovaná 2 jsou povinny zdržet se užívání filmu s názvem xxxx režiséra P. N., se zamítá.
- II. Žaloba, že žalovaná 1 a žalovaná 2 jsou povinny stáhnout z distribuce a sdělování veřejnosti film s xxxx režiséra P. N., se zamítá.
- III. Žalované 1 se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.
- IV. Žalované 2 se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. B.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou ke zdejšímu soudu dne 14. 4. 2023 se žalobce domáhal výše uvedeného s tím, že mezi žalobcem a žalovanou 1 byly uzavřeny dvě smlouvy, a to jednak smlouva o dílo a licenční smlouva ze dne 14. 7. 2016 na scénář k filmu s názvem „xxxx“ a smlouva o režii ze dne 14. 7. 2016 na stejný film. Na základě smlouvy o dílo na scénář žalobce vytvořil a poskytl žalované 1 coby producentovi filmový scénář a žalovaná 1 v únoru 2020 zaslala žalobci odstoupení od smlouvy o režii. Žalobce se v polovině listopadu 2021 dozvěděl, že žalovaná 1 začala realizovat film podle upraveného scénáře žalobce. Scénář užitý v rámci filmu doznal bez souhlasu žalobce rozsáhlých změn, jež měly za následek podstatné snížení hodnoty scénáře a jeho zkomolení. Žalovaná 1 a žalovaná 2 zasahují do osobnostních autorských práv žalobce tím, že film natočený podle pozměněného scénáře zpřístupňují veřejnosti, když žalobce, jako autor scénáře, má právo na nedotknutelnost díla a právo, aby se dílo neužívalo způsobem snižujícím hodnotu díla. Žalobce má právo odporovat každému znetvoření, zkomolení nebo jiné změně díla. Ve finální verzi filmu chybí z původních 358 obrazů 188 chybí a 61 obrazů bylo pozměněno, tedy celkem 69,5 % z původního scénáře žalobce ve filmu chybí nebo je prezentováno jinak. Ve filmu chybí úvodní obrazy, které jsou zásadní pro strukturu filmu, děj i postavy, příběh je ochuzen o budování postav [Postava 1] a jeho ženy [Postava 2] a vypadly dvě důležité postavy, a to [Postava 3] a [Postava 4]. Žalovaná 1, jako producent filmu, poskytuje film k užití třetím osobám včetně žalované 2, kdy dílo je možné shlédnout prostřednictvím řady online platform. Žalovaná 2 je distributorem filmu, zajišťuje jeho sdělování veřejnosti prostřednictvím DVD a jako distributor je i uvedena ve webové prezentaci žalované 1.
2. Žalovaná 1 navrhla žalobu zamítnout s odůvodněním, že žalovaná 1 uzavřela se žalobce smlouvu o dílo, kterou bylo žalované 1 poskytnuto oprávnění k užití scénáře sepsaného žalobcem k vytvoření filmu „xxxx“, kdy ve smlouvě je uvedeno, že žalovaná má právo scénář změnit, jde-li o takové změny, k nimž dojde z důvodů dramaturgických nebo z důvodů na straně režiséra audiovizuálního díla v obvyklém rozsahu při natáčení nebo postprodukci. Statistický výpočet žalobce nemá žádnou vypovídací hodnotu, neb ve filmovém scénáři je „obrazem“ ohraničený úsek děje odehrávající se v jednom prostředí, ke změně obrazu tedy dochází pouhou změnou prostředí. Jedním obrazem je tedy jak jednovětý popis krátké scény, tak mnohostránková komplikovaná dialogová scéna. Žalovaná provedla pouze takové úpravy scénáře, které byly motivovány důvody dramaturgickými a důvody na straně režiséra filmu, a to v obvyklém rozsahu. Pokud je ve smlouvě uvedeno, že úpravami nesmí dojít ke zkomolení a znetvoření, tak toto do smlouvy navrhl žalobce a slovem zkomolení bylo myšleno to, že se jedná o zkomolení takové, které je na újmu cti nebo dobré pověsti.
3. Žalovaná 2 také navrhla žalobu zamítnout s odůvodněním odkazujícím na argumentaci žalované 1 a dále s tím, že žalovaná 2 film neužívá, nemá ho v nabídce a hmotné nosiče nevyrábí. Pokud se jedná o digitální služby, tak toto mohlo být pouze na základě licenčních či podlicenčních smluv.
4. Mezi účastníky bylo nesporným, že žalovaná 1 a žalobce uzavřeli dne 14. 7. 2016 smlouvu o dílo a licenční smlouvu, jejímž obsahem bylo vytvoření scénáře k filmu xxxx. Současně touto smlouvou byla získána výhradní licence k užití scénáře při výrobě filmu. Samotný film byl vytvořen a jeho premiéra byla dne xxx. Film byl vytvořen na základě scénáře žalobce. Žalované 1 a žalované 2 byla doručena předžalobní výzva. Žalovaná 2 je distributorem předmětného filmu na základě distribuční licenční smlouvy.
5. Smlouvou o dílo a licenční smlouvou ze dne 14. 7. 2016 na scénář k filmu s názvem „xxxx“ bylo prokázáno, že v článku V. odst. 1 písm. a) strany dohodly, že autor poskytuje Producentovi výhradní svolení k zařazení Díla do AVD (tzv. zfilmování scénáře) a neomezenou výhradní licenci k užití Díla (resp. kterékoli jeho části) samostatně i při užití AVD resp. kterékoli jeho části. Licence je poskytována pro všechny známé, byť ještě nevyužívané způsoby užití, bez omezení územního (tj. pro celý svět), časového (tj. na celou dobu trvání majetkových autorských práv k Dílu), množství, bez omezení technologie, formátu, účelu a jakéhokoli jiného omezení. Licence zahrnuje též následující oprávnění: Zveřejnit, zpracovat, změnit, upravit, přeložit resp. dokončit Dílo (vč. Jeho částí, názvu a postav) nebo Shodu s prvopisem potvrzuje J. B.

- nechat zveřejnit, zpracovat, změnit, upravit, přeložit resp. dokončit Dílo (vč. Jeho částí, názvu a postav) a takto je užít v rozsahu dle tohoto článku, tj. v neomezeném rozsahu, změny, zpracování, úpravy a dokončení Díla učiněné jinou osobou než Autorem jsou možné jen v případech, kdy (i) Autorovi budou bránit překážky v řádném a včasném dokončení nebo zpracování Díla v souladu s touto smlouvou, nebo (ii) Producent je k jejich provedení výslovně oprávněn podle čl. III., nebo (iii) jde-li o takové změny, k nimž dojde z důvodů dramaturgických nebo z důvodů na straně režiséra AVD v obvyklém rozsahu při natáčení nebo postprodukcí AVD, nebo (iv) pokud se na jejich provedení strany dohodnou, nikdy však nesmí dojít ke zkomolení či znetvoření Díla.
6. Z expertní analýzy vytvořené panem M. M. dne 27. 3. 2023 bylo zjištěno, že pan M. M. uvedl, že z původního scénáře bylo před natáčením vyškrtáno 141 obrazů z celkového počtu 358 obrazů. Dále uvedl, že srovnával scénář žalobce a text scénáře, podle kterého byl film natočen. Má za to, že vznikl film, který zásadním způsobem a bez souhlasu autora znehodnotil původní dílo.
 7. Z dramaturgického posudku k úpravám scénáře ve vztahu k výslednému filmu „xxxx“ pana prof. MgA. P. J. ze dne 11. 4. 2023 bylo zjištěno, že prof. MgA. P. J. uvedl, že v případě proměny scénáře ve výsledný film k nežádoucímu vyznění či zploštění díla oproti scénáři nedošlo. Je zcela obvyklé, když původní text scénáře neodpovídá rozsahem výslednému filmu. Je zcela přirozené, že redukce začíná eliminací vedlejších postav a motivů. V průběhu natáčení filmu došlo k redukci motivů některých postav filmu xxxx, například s ohledem na paralelní milostný vztah [Postava 1]. Dále uvedl, že došlo k redukci historických reálií, především s ohledem na xxx xxx xxx xxx. Pan J. je toho názoru, že výsledný film dodržel autorovu hlavní myšlenku týkající se osobnosti [Postava 1], tedy schopnost postavit se drtivému tlaku až na hranici ohrožení života a nezradit své přesvědčení a svědomí. To, co je napsáno ve scénáři je pouhým východiskem pro tvůrčí proces.
 8. Z dopisu označeného „xxxx“ sepsaného paní Z. K. dne 9. 4. 2023 bylo prokázáno, že paní K. uvedla, že byla požádána o dramaturgickou konzultaci scénáře žalobce - „xxxx“. Její připomínky nesměřovaly k zásadním změnám scénáře, ale k hledání co nejdramatičtějšího filmového tvaru specifického pro dané téma. Paní K. je přesvědčena, že hlavní postavy a události jsou historicky dané a jejich interpretace zůstala zachována, stejně jako byla zachována struktura scénáře. Krácení původní verze filmu bylo jednoznačně ve prospěch celkového vyznění a umělecké kvality díla.
 9. Z dokumentu označeného jako „xxxxxxxxxxxxx“ ze dne 14. 4. 2023 bylo prokázáno, že režisér P. N. byl při natáčení filmu toho názoru, že scénář by měl na plátně hrubě přes 3 hodiny, což je problém jak pro distribuci v kinech, tak v televizích. Začal se tedy postupně zbavovat motivů a postav, které byly dle jeho názoru nadbytečné. Toto považuje za základní právo i povinnost režiséra. Ke scénáři žalobce se choval s úctou.
 10. Z vlákna emailu, kdy poslední email byl odeslán panem Petrem Ostrouchovem dne 28. 3. 2023 v 18:07 hodin bylo prokázáno, že žalovaná 1 se dotázala žalobce, zda chce využít svého práva nebýt uveden v titulcích a propagačních materiálech filmu pod svým jménem, a že současně informovala žalobce, že pokud na tuto zprávu do jednoho týdne nijak neodpoví, bude žalobce v těchto materiálech uveden tak, jak je sjednáno ve smlouvě o dílo a licenční smlouvě ze dne 14. 7. 2016. Dále bylo potvrzeno, že žalobce na tento dotaz odpověděl, že odpověď na danou otázku souvisí s tím, jak byl původní scénář žalobce upraven a zpracován, a že žalobce argumentoval tím, že požadoval rovněž přístup k hotovému filmu, což žalovaná 1 odmítla s tím, že dle vlastních vyjádření na sociálních sítích již žalobce film shlédl.
 11. Z článku „xxxxxxxxxxxxx“ bylo zjištěno, že autor článku pan K. F. je toho názoru, že odstraněním části obrazů došlo k redukci hlavní postavy na postavu čítankově kladného zásadového hrdiny, čímž výsledný film neumožňuje publiku pochopit, co byl zač, tedy skutečnost, že se jednalo o ambivalentní figuru.
 12. Z článku na internetové stránce Lidovky.cz s titulkem „xxxxxxxxxxxxx“ bylo zjištěno, že autor článku pan M. K. je toho názoru, že výsledný film byl oproti scénáři redukován, co se týče oblasti

minulosti hlavní postavy, tedy téměř nezmiňuje minulost [Postava 1] jako xxx a xxx xxx xxx xxx, čímž vzniká postava čistě kladná.

13. Z e-mailové korespondence posledně IF-FW: smlouva scénář od M. Š. z 22.4.2025 a předchozí korespondence ve spojení s přílohou smlouva o dílo a licenční smlouva, bylo prokázáno, že žalobce zaslal dne 7.4.2026 upravenou smlouvu na scénář, do jejíhož čl. V vložil text, že změny, zpracování, úpravy a dokončení Díla jsou však možné jen po dohodě stran nebo při realizaci AVD v režii Autora tak, jak se strany dohodnou v režijní smlouvě; v případném dokončení Díla, budou-li Autorovi bránit překážky vyšší moci vylučující též jeho angažmá jako režiséra AVD, není Producent omezen, ani v takovém případě však nesmí dojít ke zkomolení či znetvoření Díla.
14. Znaleckým posudkem podaným Městskému soudu v Praze dne 18. 12. 2024 a následně výsledkem znalce bylo prokázáno, že při znalosti přesného rozsahu změn mezi scénářem žalobce z roku 2018 k filmu „xxxx“ a konečnou verzí filmového díla „xxxx“ režiséra P. N. rozsah změn spadá do obvyklého rozsahu během natáčení nebo postprodukce filmu. Je možné uvést řadu příkladů realizací scénáře, kdy byl rozsah změn mezi filmem a scénářem menší i řadu obdobných případů, kdy byl větší. Nejde nijak stanovit, kolik obrazů nebo stránek scénáře musí být zachováno, aby film zůstal původnímu scénáři věrný, jelikož scénář i film mají různé vyjadřovací prostředky a různým způsobem působí na příjemce (čtenáře/diváka). Proces realizace scénáře „xxxx“ není nijak výjimečný. Pokud by byl scénář natočen celý, tak by film byl výrazně delší. V případě filmu by znetvořením bylo, pokud by došlo ke změně historických faktů u historického filmu, zásadně by došlo ke změně žánru, tedy film by si protřečil s duchem původní látky či došlo k proměně charakteru postav. Ke znetvoření scénáře nedošlo, za znetvoření by bylo nutné považovat situaci, kdy by film výslovně překrucoval, popíral či svévolně měnil historická fakta zpracovaná ve scénáři, pokud by se zcela zpronevěřoval poselství příběhu, kterým je oslava hrdinství člověka mimořádných morálních kvalit, pokud by hrubě poškozoval památku [Postava 1] a zásadně zrazoval celkový étos vyprávění. Zkomolení chápe znalec jako ochuzení dramatu či plochost postav. Zkomolení scénáře spatřuje znalec ve dvou konkrétních režijních rozhodnutích. A to vypuštění dějové linie týkající se vztahu mezi hlavní postavou filmu a dvěma ženami, [Postava 5] a [Postava 3]. Původní scénář zajišťoval možnost vidět, že ne všichni lidé z okolí [Postava 1] jej vnímali jako zcela pozitivní postavu, ale že se vyskytovali i lidé, kteří měli důvod jej nevnímat pozitivním způsobem. Tato redukce děje tedy vede k tomu, že se z [Postava 1] stává postava čítankově kladná a tudíž plochá. Tato ale nemá úplně velký vliv na základní drama. Druhý případ zkomolení filmu scénáře je v redukci dějové linie zobrazující vztah mezi [Postava 1] a [Postava 6], kdy v původním scénáři žalobce je možné [Postava 6] brát jako druhou hlavní postavu díla a jako [Postava 1] zřejmého antagonistu. Jeho redukcí se oslavuje dramatický potenciál vyprávění. Film ducha autorského záměru zachovává, ale dramatická linka je redukována. Změny mezi scénářem žalobce a konečnou verzí filmového díla xxxx do literární, ani umělecké hodnoty scénáře nezasahují. Scénář si jako samostatné dílo zachovává svůj realizační potenciál. Scénář je nutné chápat jako samostatné umělecké dílo (může být samostatně publikován, může na jeho základě být natočen nový film nebo může posloužit jako podklad pro vznik jiného díla, například divadelní hry). Počet obrazů není měřítko míry znetvoření či zkomolení a neznámá sám o sobě posun v kvalitě. V řadě případů byla redukce oprávněná pro větší spád děje a přímočarost, zejména v případě dialogů informativního charakteru, které neslouží dramatu.
15. Provedené důkazy soud hodnotí jako pravdivé a odpovídající jednotlivě i ve svém souhrnu. Ostatní důkazy soud nehodnotil, popřípadě ani neprováděl, neboť z uvedených důkazů získal dostatek skutkových zjištění, na jejichž základě mohl ve věci spolehlivě rozhodnout. Soud zamítl návrhy na provedení důkazů směřující zejména k prokázání dalších názorů na film, kdy tyto nepovažoval za podstatné pro věc a provedené dokazování za dostačující.
16. Podle § 11 odst. 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) (dále jen „autorský zákon“) autor má právo osobovat si autorství, včetně práva rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho autorství uvedeno při zveřejnění a dalším užití jeho díla, je-li uvedení autorství při takovém užití obvyklé.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. B.

17. Podle § 11 odst. 3 autorského zákona autor má právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li dílo užíváno jinou osobou, nesmí se tak dít způsobem snižujícím hodnotu díla. Autor má právo na dohled nad plněním této povinnosti jinou osobou (autorský dohled), nevyplývá-li z povahy díla nebo jeho užití jinak, anebo nelze-li po uživateli spravedlivě požadovat, aby autorovi výkon práva na autorský dohled umožnil.
18. Podle § 61 odst. 3 autorského zákona je-li dílo autorem vytvořené na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku), platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícímu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak. K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplývá-li z tohoto zákona jinak.
19. Podle § 62 odst. 1 autorského zákona audiovizuálním dílem je dílo vytvořené uspořádáním děl audiovizuálně užitých, ať již zpracovaných, či nezpracovaných, které sestává z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů, vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem, či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem.
20. Podle § 63 odst. 1 autorského zákona autorem audiovizuálního díla je jeho režisér. Tím nejsou dotčena práva autorů děl audiovizuálně užitých.
21. Podle § 64 odst. 1 autorského zákona dílem audiovizuálně užitým je jakékoli dílo zařazené do díla audiovizuálního.
22. Podle § 64 odst. 2 písm. a) autorského zákona není-li sjednáno jinak, platí pro případ, že autor díla audiovizuálně užitého, s výjimkou díla hudebního, udělil výrobcí prvotního záznamu audiovizuálního díla písemnou smlouvou oprávnění k zařazení díla do díla audiovizuálního, že tomuto výrobcí udělil svolení dílo beze změny nebo po zpracování či jiné změně zařadit do díla audiovizuálního, zaznamenat je pro prvotní záznam takového audiovizuálního díla, jakož i dabovat je a opatřit je titulky.
23. Podle § 40 odst. 1 písm. d) autorského zákona autor, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, může se domáhat zejména odstranění následků zásahu do práva, zejména 1. stažením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2 z obchodování nebo jiného užití, 2. stažením z obchodování a zničením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2, 3. zničením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2, 4. zničením nebo odstraněním materiálů a nástrojů použitých výlučně nebo převážně k výrobě neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2.
24. Podle § 40 odst. 2 autorského zákona opatření podle odstavce 1 písm. d) musí být přiměřené závažnosti porušení práva, a musí být přihlédnuto k zájmům třetích osob, zejména spotřebitelů a osob jednajících v dobré víře.
25. Podle § 2371 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“) smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva autorské dílo užit v původní nebo zpracované či jinak změněné podobě, a to určitým způsobem nebo všemi způsoby užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném.
26. Podle § 2586 odst. 1 občanského zákoníku smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu.
27. Podle článku 6 bis odst. 1 Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, (dále jen „Bernská úmluva“) nezávisle na majetkových právech autorských, a i po jejich postoupení má autor právo uplatňovat své autorství k dílu a odporovat každému znetvoření, zkomolení nebo jiné změně díla, jakož i jinému zásahu do díla, který by byl na újmu na jeho cti nebo dobré pověsti.

28. Obecně lze konstatovat, že zaváže-li se autor jako zhotovitel ve smlouvě o dílo (srovnej § 2586 a násled. o. z.) vytvořit pro objednatele autorské dílo, zpravidla strany zároveň uzavřou licenční smlouvu podle § 2371 a násled. občanského zákoníku, kterou autor objednateli jako nabyvateli licence poskytne oprávnění k výkonu práva autorské dílo užít způsoby a v rozsahu ve smlouvě sjednanými a v níž dále případně podle potřeby sjednají i další práva a povinnosti (např. právo nabyvatele poskytnout podlicenci, postoupit licenci apod.). Strany smlouvy o dílo mezi sebou (kromě smlouvy o dílo) uzavírají též licenční smlouvu, kterou autor jako zhotovitel díla poskytuje objednateli jako nabyvateli za úplatu licenci k takovým způsobům užití a v takovém rozsahu, jak to je nutné k dosažení účelu vyplývajícího ze smlouvy o dílo. Při určení obsahu licence poskytnuté autorem jako zhotovitelem je nutné vždy respektovat oprávněné zájmy objednatele a vycházet z účelu plynoucího ze smlouvy o dílo. Současně ale platí i povinnost objednatele užívat dílo (v rámci poskytnuté licence, zejména pak při jeho úpravě či jiné změně, je-li k nim oprávněn) způsobem nesnižujícím hodnotu díla. Pokud se jedná o dílo, které je scénářem k filmu, obecně lze dovozovat, že hospodářským účelem závazku vytvoření díla ve formě scénáře je zásadně následné vytvoření audiovizuálního díla – filmu, pro potřeby objednatele. Podstatou audiovizuální tvorby je umělecké či vědecké tvůrčí uspořádání a zpravidla i zpracování jednotlivých děl audiovizuálně užitých a jejich vyjádření tvůrčími uměleckými či vědeckými metodami audiovize. Audiovizuální dílo je samostatné dílo, jež je svébytným tvůrčím celkem (ideálním předmětem) právně odlišným od jednotlivých děl, užitých za účelem jeho vytvoření. Také platí, že právo na zařazení díla do díla audiovizuálního (tj. zfilmování díla, franc. *droit de adaptation audiovisuelle*, angl. *right to audiovisual adaptation*, něm. *Verfilmungsrecht*) je tradiční součástí obsahu absolutního autorského práva. Zfilmování díla představuje především zásah do výlučného osobnostního práva na nedotknutelnost díla (srov. § 11 odst. 3 autorského zákona), ke kterému je vyžadován souhlas autora. Vedle toho se jedná rovněž o výkon výlučného majetkového autorského práva dílo užít, zpravidla v podobě zpracované, resp. zařazené do souboru či ve spojení s dílem jiným, a to již z toho důvodu, že imanentním důsledkem zařazení díla do díla audiovizuálního je zachycení tohoto díla na prvotní záznam audiovizuálního díla, tzn. dochází k pořízení jeho rozmnoženiny. Díla audiovizuálně užitá jsou pak samostatná literární a jiná umělecká díla, popř. i díla vědecká, která byla užitá za účelem vytvoření dalšího samostatného díla, tj. díla audiovizuálního. Jednotlivým autorům děl audiovizuálně užitých přísluší samostatná autorská práva k těmto jejich dílům a užitím díla audiovizuálního dochází rovněž i k užití těchto děl.

29. Soud ve smyslu výše uvedených pravidel posuzoval žalobou uplatněné nároky a tvrzení žalobce, že zásahy provedenými do scénáře při tvorbě filmu „xxxx“ bylo zasazeno do práv autora scénáře, tedy žalobce. Prvně je nezbytné konstatovat, že mezi účastníky nebylo sporu o tom, že žalobce pro žalovanou 1 vytvořil scénář k filmu s názvem „xxxx“, kdy sporným bylo pouze posouzení otázky, zda žalovaná 1 zasáhla do díla žalobce způsobem, který by byl porušením autorského zákona, Bernské úmluvy nebo smlouvy o dílo na vytvoření scénáře.

30. Z právní úpravy autorského zákona konkrétně § 11 odst. 3 věty druhé plyne právo na užití díla způsobem nesnižujícím jeho hodnotu, toto právo navazuje na článek 6 bis odst. 1 Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, (dále jen „Bernská úmluva“), podle nějž má autor právo odporovat každému znetvoření, zkomolení nebo jiné změně díla, která by byla na újmu na jeho cti nebo dobré pověsti. Toto právo autora je tradiční součástí výlučných osobnostních autorských práv, a to i z pohledu mezinárodního práva autorského. Zásahem do výlučného osobnostního práva na užití díla způsobem nesnižujícím jeho hodnotu (tj. dehonestací díla) je vzhledem k povaze tohoto práva pouze takové jednání, které zasahuje do hodnoty díla literární, jiné umělecké nebo vědecké. Jde o zásah do ideálního předmětu nemotné povahy. Soud tedy zkoumal, zda v dané věci došlo k zásahu do výlučného osobnostního práva na užití díla způsobem nesnižujícím jeho hodnotu (tj. dehonestací díla) při užití scénáře, jakožto díla audiovizuálně užitého. Při tomto soud vyšel zejména ze znaleckého posudku, z nějž plyne, že změnami mezi scénářem a filmem nedošlo k negativnímu zásahu do literární ani umělecké hodnoty scénáře. Scénář si po zfilmování ponechal charakter, žánr a film si s duchem původní látky neprotiřečí. Z provedeného dokazování má soud za

to, že výsledným filmem scénář nebyl poškozen, jeho literární i umělecká kvalita zůstala zachována. Soud má za to, že posuzování hodnoty autorského díla se neobejde bez objektivizovaného uvážení, a to na základě konkrétních okolností každého jednotlivého případu. Soud musí u každého jednotlivého díla vykládat pojmy zkomolení a znetvoření způsobem odpovídajícím právě tomuto konkrétnímu dílu. V tomto případě scénáři jako dílu audiovizuálně užitému promítnutím do díla audiovizuálního. V případě realizace scénáře žalobce bylo prokázáno, že filmem „xxxx“ režiséra P. N. nebylo zasaženo do cti autora scénáře a současně že nedošlo ke znetvoření scénáře takovou úpravou, která by zasáhla uměleckou podstatu a vnos autora. Nedošlo ke zpronevěření se žánru, změně z historického drama ani úpravě protirečící si s duchem zpracované látky. Současně nebyl změněn zásadně ani charakter jednotlivých postav ani nebyla zásadní změna děje. K žádným takto zásadním změnám užitím scénáře ve filmu „xxxx“ režiséra P. N. nedošlo. Tento závěr nejen prokazuje znalecký posudek, ale je podpořen i vyjádřením režiséra filmu P. N. a renovovaného scénáristy i dramaturga prof. P. J. Současně je třeba vnímat, že samotný scénář je i nadále scénářem, který je možno užít a případně promítnout do jiných děl. V průběhu řízení ale bylo prokázáno, že došlo k jistému zkomolení díla, a to redukováním vztahu mezi [Postava 1] a [Postava 6], kdy došlo k oslabení dramatického potenciálu vyprávění. Film ducha autorského záměru zachovává, ale dramatická linka není vynechána, ale je redukována. Současně vypuštěním vztahu [Postava 1] a dvou žen – [Postava 5] a [Postava 6] došlo ke zploštění postavy hlavní postavy [Postava 1], která se tak stala čítankově kladnou. Vypuštění tohoto vztahu ale nemá vliv na hlavní drama. Soud zohlednil všechno výše uvedené, kdy má za to, že nedošlo ke znetvoření, které lze chápat jako zásadní změnu dramatu, charakteru hlavních postav, žánru či úpravě jsoucí proti duchu samotného scénáře. Současně ale došlo k zploštění hlavní postavy a snížení dramatického potenciálu, tedy jistému zkomolení díla. Soud jazykovým výkladem došel k názoru, že pouhé zkomolení díla nepředstavuje ve smyslu článku 6 bis zásah do autorských práv jedince, jelikož uvedený článek Bernské úmluvy jako znak zásahu do autorských práv uvádí také újmu na autorově cti nebo dobré pověsti, k níž ale nedošlo. Soud tedy shrnuje, že nemá za to, že by došlo k zásahu, který by byl v rozporu s autorským zákonem či v rozporu s Bernskou úmluvou.

31. Soud ale ani nepřehlédl, že strany mezi sebou sjednaly podmínky užití autorského díla žalobce ve smlouvě o dílo, v níž stanovily, že žalovaný 1 může dílo zpracovat, změnit, upravit, nebo nechat zpracovat, změnit, upravit, jde-li o takové změny, k nimž dojde z důvodů dramaturgických nebo z důvodů na straně režiséra AVD v obvyklém rozsahu při natáčení nebo postprodukcí AVD, nikdy však nesmí dojít ke zkomolení či znetvoření Díla. Samotná smlouva neobsahuje definici pojmů zkomolení či znetvoření. Z provedeného dokazování znaleckého plyne, že změny díla nejsou nijak neobvyklé rozsahu při natáčení audiovizuálního díla a v případě filmu „xxxx“ režiséra P. N. se nejednalo o změny nijak se vymykající. Pokud žalobce opakovaně namítal počet či procento obrazů, které byly vynechány či změněny, pak soud nepovažuje za určující hledisko kvantitativní, tedy množství zněn. Pro posouzení případného snížení hodnoty díla je podstatné posouzení přínosu autora díla hledisko kvalitativní. Dle soudu i znalce počet obrazů není určující. Proto lze stanovisko pana M. považovat za minimálně sporné. Je třeba mít na mysli i to, že scénář je pouze první fází filmového díla. Obsahuje příběh – tak jak se v průběhu filmového vyprávění rozvíjí a graduje, charakterizuje ale i specifickou filmovou formu, která je příběhu (obsahu) adekvátní. Samozřejmě není úkolem scenáristy předepisovat režisérovi, kameramanovi, střihači, architektovi či skladateli, jak mají realizovat své záměry. Scénář nesmí omezovat svobodu tvůrců filmu, ale má je inspirovat a sjednocovat. Dobrý scénář se sám vyvíjí v průběhu realizace, je půdou, na které se v každé nové fázi tvůrčí profese setkávají (srov. Úvodem do scenáristiky a dramaturgie, L. D). Současně bylo ale prokázáno, že došlo k jistému zkomolení díla, tedy snížení dramatického potenciálu a zploštění hlavní postavy. Dále z provedeného dokazování plyne, že tyto pojmy, zjevně v inspiraci Bernskou úmluvou, nechal do smlouvy vložit žalobce, když ale byla vložena pouze část textu Bernské úmluvy, s vynecháním části omezující zkomolení či znetvoření na případy, kdy je to na újmu cti nebo dobré pověsti autora. Za zásadní pro výklad smlouvy v této části soud považuje komunikaci strany týkající se vložení této části do smlouvy, z níž nijak neplyne, že by strany při uzavírání smlouvy měly za to, že by se mělo jednat o znetvoření či zkomolení, které je na újmu cti nebo pověsti. Ostatně z textu smlouvy je zřejmé, že strany druhou

Shodu s prvopisem potvrzuje J. B.

podmínku plynoucí z Bernské úmluvy, tedy „újmu na jeho cti nebo dobré pověsti“ do textu smlouvy ani nevložily. Komunikace stran při uzavírání je zásadní s ohledem na to, že v ní je zachycen průběh vzniku smluvního vztahu a výkladu pojmů stranami používaný. Obecné vymezování smluvně užitých pojmů, zejména ve vztahu k Bernské úmluvě, nemá potenciál prokázat, že strany i přesto, že část textu Bernské úmluvy nepoužily, takto chtěly pojmy vykládat. Soud tedy má za to, že v tomto směru bylo prokázáno, že došlo k porušení smlouvy výše popsáním zkomolením.

32. Jelikož soud dospěl k závěru, že došlo k porušení licence poskytnuté smlouvou o dílo, dále zkoumal nároky, které žalobce uplatnil. Autorský zákon stanoví demonstrativní výčet zvláštních žalobních nároků autora, které mu vznikají vůči osobě, jež neoprávněně zasáhla do jeho autorského práva nebo je ohrozila. Autorovi pak autorský zákon demonstrativně přiznává žalobní nároky vyplývající z práva autorského, mimo jiných nároky zdržovací (§ 40 odst. 1 písm. b) autorského zákona) a nároky odstraňovací (§ 40 odst. 1 písm. b) autorského zákona). Současně § 40 odst. 2 autorského zákona vyžaduje pečlivé poměření požadavku na odstranění užívání díla a veškeré souvislosti na tento požadavek navazující (především dopad na zájmy třetích osob) oproti závažnosti porušení práva (v tomto případě porušení povinnosti sjednané ve smlouvě, tedy konkrétně porušení zákazu zkomolení žalobcova scénáře). Toto ustanovení vztahující se na nárok odstraňovací bylo do autorského zákona vloženo v návaznosti na přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví. Pro posouzení nároku z porušení autorských práv je nezbytné, s ohledem na zásadu loajality (čl. 4 Smlouvy o Evropské unii), vyložit a aplikovat jednotlivé použité zákony dle smyslu a účelu směrnic, k jejichž provedení bylo účinné znění zákona přijato, a v rámci nutnosti eurokonformního výkladu vztáhnout na projednávanou věc i závěry Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) učiněné v obdobných věcech. Samotná směrnice pak má za cíl vysokou úroveň ochrany práv duševního vlastnictví, ale současně jasně deklaruje, že v závislosti na konkrétním případě a odůvodňují-li to okolnosti, měla by nápravná opatření zohlednit zájmy třetích osob, včetně zejména spotřebitelů a soukromých osob jednajících v dobré víře. (srovnej bod 24 směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví) Na toto navazuje článek 3 odst. 1 směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví, podle jehož věty druhé opatření a nápravná opatření musí být spravedlivá a nestranná. Zákonná úprava (obdobně jako většina zahraničních autorskoprávních úprav) by měla směřovat k zajištění rovnováhy mezi autorskoprávní ochranou výlučných majetkových autorských práv tvůrců audiovizuálního díla a děl audiovizuálně užitých na straně jedné a na straně druhé ochranou zájmu výrobce audiovizuálního díla na jeho řádném užití, včetně hospodářského zhodnocení, a potažmo zhodnocení investice vložené do výroby audiovizuálního díla. S ohledem na nutnost eurokonformního výkladu i podstatu žalobou uplatněných nároků, které v důsledku znamenají vyloučení možnosti užití audiovizuálního díla třetí osobou, tedy filmu „xxxx“ režiséra P. N., soud posuzoval, zda nároky jsou přiměřené a odpovídají spravedlivému uspořádání práv nejen účastníků, ale i autora filmu. K tomu je nezbytné konstatovat, že při zásahu do díla audiovizuálně užitého obecně, jak již bylo uvedeno výše, nelze trvat na tom, aby se autor audiovizuálního díla držel striktně textu. Vyjadřovací prostředky se liší a autorovi je nezbytné ponechat dostatečnou tvůrčí svobodu limitovanou zachováním hlavního děje, hlavních rysů postav, charakteru díla a základním sdělení autora. V dané věci je nezbytné vztah mezi účastníky posuzovat tak, jak je vymezen faktickým způsobem, a tedy že scénář žalobce je pouze základním prvním krokem, u kterého se předpokládá, že bude dále zpracován, tak že výsledné (audiovizuální) dílo bude dílem režiséra. V průběhu řízení bylo prokázáno, že autor audiovizuálního díla, potažmo ani žalovaná 1, se tomuto nezpronevěřili. Současně nelze ani přehlédnout účel mezi účastníky uzavřené smlouvy, kdy účelem smluvního vztahu účastníků bylo právě vytvoření audiovizuálního díla, tedy filmu. V rámci toho soud zohlednil i to, že sám žalobce jako zásadní zásahy odůvodňující jím uplatněné nároky uvedl vypuštění úvodních obrazů, které ale znalec nepovažoval za podstatné, dále vypuštění postavy [Postava 4], které znalec také nepovažoval za podstatné, budování postav [Postava 1] a jeho ženy [Postava 2], které znalec nepovažoval za podstatné, a posledně vypuštění postavy [Postava 6], v čemž částečně znalec dospěl k závěru o zploštění postavy hlavního hrdiny. I z tohoto plyne, že zásah do díla žalobce byl jen velmi malý. Žalobou uplatněný zásah v podobě absolutní nemožnosti šíření díla třetí osobou, která není

Shodu s prvopisem potvrzuje J. B.

účastníkem řízení, a to v případě rozsahově menšího zkomolení díla nezasahujícího hodnotu díla audiovizuálně užitého, považuje soud ze všech důvodů výše uvedených, za nepřiměřený. Z tohoto důvodu žalobu v obou požadovaných nárocích zamítl. (výrok I. a II.)

33. Pro úplnost soud dodává, že ohledně použitelnosti příslušného ustanovení Bernské úmluvy, protože se jedná o mezinárodní smlouvu, vyšel z usnesení Ústavního soudu sp.zn. II.ÚS 2858/13 ze dne 21. 7. 2015.
34. Výroky o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny § 150 o. s. ř., podle nějž jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat. Jelikož v průběhu řízení bylo prokázáno, že došlo k porušení licenční části smlouvy o dílo, a tedy i porušení licence, je soud toho názoru, že existují důvody hodné zvláštního zřetele, které odůvodňují nepřiznání náhrady nákladů řízení, neboť soud žalobu i přesto nároky nepřiznal, kdy ale přiznání práva na náhradu nákladů řízení, by dle soudu neodpovídalo spravedlivému uspořádání vztahů mezi účastníky, tedy shledal, že v dané věci jsou důvody hodné zvláštního zřetele. Nadto žalovaná 2 náklady řízení ani nepožaduje. (výrok III. a IV.)

Poučení:

Proti rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Praha 13. května 2025

Mgr. Jana Příbylová
soudkyně